

Äänitiedosto

[241001_0124_asiantuntijahaastattelu.valmis.MP3](#)

Tallenne

Eevi Grönlund

Tanja Sihvonen, sä oot tutkinut suomalaista Tiktok-journalismia. Haluatko ensin itse vähän kertoa, että mistä tässä tutkimuksessa on ollut kyse?

Tanja Sihvonen

Mä oon siis viestinnän tutkija, viestintätieteen professori ja mä oon vetänyt semmoista hanketta, joka keskittyi nimenomaan pariin uuteen alustaan suomalaisessa journalismissa ja nuoriin ja nuoriin aikuisiin niiden kohderyhmänä. Eli tutkittiin, että millä keinoin suomalaiset mediatatolot tekevät journalismia Tiktokiin ja esimerkiksi Instagramiin ja sitten toisaalta mietittiin, että miten ne yleisöt siihen reagoivat, kuka sitä käyttää ja millä tavalla ja näin poispäin. Tää meidän hanke varsinaisesti päättyy tuossa keväällä 2024, mutta tällä hetkellä vielä kirjoitetaan tutkimuspapereita sen meidän keräämän aineiston perusteella.

Eevi Grönlund

Osaatko sanoa että millainen rooli tällä Tiktokilla on suomalaisnuorten elämässä erityisesti tän tiedonsaannin kannalta?

Tanja Sihvonen

Mun käsittääkseni, jos katsotaan noita Suomen tilastoja Tiktokin käytöstä uutislähteenä, niin se on voimakkaasti kasvussa oleva alusta nimenomaan nuorissa kohderyhmissä. Aika moni muu somealusta on taantumassa tai jopa pienentynyt huomattavasti niiden merkitys. Ja tietysti jos me katsotaan mediatilastoja, niin sanomalehtien tilaus ja lukijamäärät on pienentyneet, television katselu ei ole ainakaan kasvamaan päin ja niin poispäin. Eli kyllä se kasvu taitaa olla sitten näissä uusissa alustoissa.

Eevi Grönlund

Onko siitä paljon esimerkiksi sellaisia nuoria, jotka saa niinku näitä uutisia ja muuta tietoa lähinnä vaan Tiktokista tai somesta?

Tanja Sihvonen

Ilman muuta. Siis sanoisin, että suurin osa nuorista varmaan saa suurimman osan journalismin kulutuksestaan, tai miten voisi sanoa, yleisellä tasolla somealustojen

käytöstä, eli linkkeinä jakona heidän kavereiltaan, tai joltain harrastusryhmiltä tai muilta ja sitten he mahdollisesti seuraa niitä linkkejä sen tiedotusvälineen sivulle jää lukemaan sinne juttuja ja näin pois päin.

Eevi Grönlund

Jes no sitten tosta tiktokista näin niinku mediatalojen alustana, niin liittyykö siihen esimerkiksi jotain ongelmia?

Tanja Sihvonen

No siis suomalaisista mediataloistahan nää suurimmat on tosiaan aika aktiivisia tiktokissa, on ollut jo pitkään, ja erityisesti Yleisradio, Ylellä on erittäin paljon tilejä, joita se ylläpitää ja niillä tileillä on jopa oma profiilinsa, kohderyhmänsä ja tarkoituksensa ja näin poispäin. Ongelmia, jotka liittyy somealustoihin, siis varmasti kaikissa somealustoissa on omat ongelmansa. Yksi sellainen ongelma, joka koskee kaikkia on se, että niiden toimintaedellytykset ja ehdot muuttuu nopeasti, koska niitähän tietysti ei ole tehty mihinkään tiedon välittämiseen tai journalistiseen tarkoitukseen, joten se koko rakenne eli algoritmit, mitä näytetään, kenelle, millä perusteella on mysteerin peitossa. Ja eihän tiedotusvälineillä esimerkiksi ole pääsyä siihen, että he voisivat valita tarkasti omia kohderyhmään tai niitä sisältöjä mitä kenellekin näytetään. Tää koskee siis kaikkia somealustoja. Ehkä Tiktokissa vielä erityisesti se ongelma on saattanut olla se, että ne algoritmiset edellytykset siellä toimimiselle muuttuu hyvinkin nopeasti.

Eevi Grönlund

Niin mitä nää algoritmit tarkoittaa käytännössä sille, että minkälaista journalistista sisältöä yksittäinen käyttäjä näkee tai näkeekö ollenkaan?

Tanja Sihvonen

Niin esimerkiksi Tiktokhan automaattisesti eli niiden algoritmien perusteella valitsee käyttäjälleen sen sisällön, mitä se näyttää. Joka riippuu siis niistä itse valituista kiinnostuksen kohteista, omasta sosiaalisesta verkosta eli niistä seuratuista tileistä ja sun kavereista, jotka sulla siellä alustalla on. Sitten se riippuu siitä, mitä sisältöjä sä oot katsonut, mitkä sisällöt sä oot ohittanut nopeasti, mitkä sun kielipreferenssit on, mikä sun geolokaatio eli missä maassa sä esimerkiksi oot, näin poispäin, millainen laite sulla on, millainen internetyhteys sulla on. Kaikenlaisista tällaisista tekijöistä riippuu se sisältö mitä meille siellä tarjoillaan, joten jos ajattelee niinku journalismia tällaisessa ympäristössä, niin silloinhan ne journalistiset jutut ja uutisjutut esimerkiksi voi olla yksi ja pieniä sisältökomponentteja isossa sopassa, jossa samasta tuutista tulee vaikka tanssivideoita ja musiikkivideoita ja hassutteluvideoita ja sketsivideoita ja uutinen Suomen presidentinvaaleista, niin onhan tää semmoinen ympäristö, jossa se journalismi asettuu aivan uuteen asemaan.

Eevi Grönlund

Tekeekö mediatalot sitten kanssa itse siinä sellaisia vaikka sisällöllisiä valintoja? Että onko siinä jotain sellaista, että Tiktokissa ei välttämättä olisi kaikkia mahdollisia uutisaihteita tai vaan tietynlaisia aiheita?

Tanja Sihvonen

Ilman muuta, joo, Tiktokissa näkyy selvästi mun mielestä se, että se on tehty aika nuorelle kohderyhmälle jopa hyvinkin nuorelle, eli puhutaan lapsista, varhaisnuorista. Esimerkiksi Yle Mix on sellainen tili, joka tekee ala- ja yläkouluikäisille sisältöä, ja myös uutissisältöä. Eli heillä on myös journalistisia tavoitteita. Siellä on Yle Kioski, joka tekee myös nuorille, selvästi, leimallisesti, eli nuoria kiinnostavista aiheista. Ja se myös näkyy näissä katsojamäärissä eli puhutaan vaikka yliopiston valintakokeista tai ammattikoulutuksesta tai ammattikorkeakoulujen jostain muutoksista. Ne saa todella paljon katsomiskertoja, koska ne aiheet tietysti kiinnostaa nuoria, että samat aiheet ei ehkä, sanotaan nyt vaikka, että muissa tiedotusvälineissä nousisi samanlaiseen asemaan. Ja myös esimerkiksi aihetunnisteiden hashtagien kautta, ne journalistiset sisällöt asemoidaan niin kun tiettyjä yleisöjä kiinnostaviksi.

Eevi Grönlund

Eli jos nuoren ainoa uutislähde vaikka on se Tiktok, niin jääkö sitten monia aiheita kokonaan pois? Että tuleeko Tiktokista vaikka tietoa Suomen velkatilanteesta ja hyvinvointialueiden talousongelmista tai vastaavasta?

Tanja Sihvonen

No sitä tulee varmaan vähemmän kuin sanotaan vaikka nyt puoli yhdeksän uutisissa TV:stä. Mutta tietysti se toinen toinen puoli sitä kysymystä on se, että mitä ihmiset sitten sillä tiedolla tekee tai kuinka moni katsoo TV-uutisia. Kuinka moni osallistuu keskusteluun Suomen velkatilanteesta tai muusta. Että sitä, mitä ne tiedotusvälineet tuottaa Tiktokin kaltaiseen välineeseen, ei voi pitää niin kun ainoana esimerkkinä siitä journalismista, mikä siellä toteutuu. Että siellä myös tämmöiset kansalaiskommentaattorit, monet poliitikot, monet, voisiko sanoa, että kansalaisjournalistit kommentoi uutisia. Että siellä voidaan keskustella hyvinkin pitkästi vaikka Suomen velkatilanteesta, mutta se keskustelu ei kanavoidu uutisten kautta, vaan se kanavoituu niiden henkilökohtaisten tilien kautta.

Eevi Grönlund

Ymmärtääkö nuoret sitten kuinka hyvin tän eron siinä Tiktokista saatujen uutisten ja niinku muiden uutismuotojen välillä?

Tanja Sihvonen

Kyllä mä luulen, että aika hyvin ne ymmärtää, että meidän tutkimuksen mukaan nuoret on todella mediakriittisiä ja -lukutaitoisia, että heillä on niin kun kehittynyt sellainen, ehkä just sen tiiviin somealustojen käytön kautta, niin heillä on semmoinen valtava tarve ikään kuin saada hyvää tietoa, oikeata tietoa, vahvistettua tietoa. Että kukaan ei halua niin kun tulla jotenkin semmoisten huijareiden tai väärän tiedon kauppiaiden vedättämäksi, että kyllähän heillä, ihan niin kuin kaikilla muillakin ihmisillä, on tarve saada sitä tietoa, mutta ehkä sen tiedon oikeellisuuden vahvistaminen on vaikeempaa tollasissa ympäristöissä, että siitä täytyy käydä keskustelua. Ja tietysti ne ihmiset, joita esimerkiksi yksittäinen käyttäjä päätyy seuraamaan, on osin sattumanvaraista. Eli sähän voit päätyä seuraamaan sellaisia tilejä, jotka alkaakin kertoa sulle epätosia asioita maailmasta ja silloin sun täytyy sitten tehdä se valinta, että no, onko tää sitä mitä mä haluan seurata. Suhtaudunko mä tähän kriittisesti vai en? Että sitä semmoista mietintää ja pohdintaa varmasti joutuu tekemään enemmän kuin perinteisten tiedotusvälineiden kohdalla. Esimerkiksi Tiktokissa kiertää erittäin paljon sisältöä, joka perustuu henkilökohtaisiin kokemuksiin ja omaan elämäntarinaan ja tämmöiseen, niin ne voi olla kiinnostavia tarinoita joka tapauksessa, olkoon ne tosia tai ei, ja ne voi antaa meille jotain, ja ne voi antaa jotain tunnekokemuksia tai rakennusaineita jonkun asian miettimiselle, vaikka ne ei olisi niin sanotusti tosia. Tää on monipiippunen juttu.